

Reach hos nedströmsanvändare

Webbinarium torsdagen den 18 april kl 13.00-16.00

Presentation av vägledningsmaterial

Vägledningsmaterial

- Checklista för att underlätta tillsyn:
  - Grundläggande del
  - Fördjupningsdel
- Handledning med bakgrund och laghänvisningar till frågorna i checklistan.
- Webbsida med kompletterande vägledning.

Några utgångspunkter vid Reach-tillsyn

- Reach är en förordning och gäller direkt i svensk rätt.
- Reach och miljöbalken gäller parallellt med varandra.
- I Reach är utgångspunkten i huvudsak ett kemiskt ämne medan miljöbalken i huvudsak utgår från en verksamhet eller åtgärd.
- Reglerna om verksamhetsutövarens egenkontroll ska även tillämpas på Reach.
- Verksamhetsutövaren är skyldig att skaffa sig den kunskap som krävs om sin kemikaliehantering för att uppfylla kraven i Reach.

[Hitta på sidan](#)

Hitta på sidan

[Ansvar för tillsyn och tillsynsvägledning](#)
[Urval av tillsynsobjekt](#)
[Förberedelser inför tillsynsbesök](#)
[Särskilt relevanta områden för tillsyn](#)
[Fördjupningsmaterial](#)
[Andra områden inom Reach](#)

Reach hos nedströmsanvändare

Granskad: 5 april 2024

Vägledande checklista och handledning för tillsyn av yrkesmässig användning av kemikalier hos nedströmsanvändare, enligt EU:s kemikalielagstiftning Reach.

Tillsynsvägledningen handlar om de delar i Reach som gäller yrkesmässig användning av kemikalier som kan orsaka utsläpp i den yttre miljön. Den typen av användare definieras som nedströmsanvändare enligt Reach. Naturvårdsverket har tagit fram vägledningen i samverkan med Kemikaliinspektionen.

Sidan vänder sig till

Dig som arbetar med tillsyn av verksamheter med yrkesmässig användning av kemikalier.

Bra att veta

Den här vägledningen har tagits fram i samverkan med Kemikaliinspektionen som en del i genomförandet av Sveriges nationella strategi för tillsyn enligt miljöbalken för perioden 2022–2025. I strategin finns det ett fokusområde som handlar om tillsyn av kemiska produkter hos nedströmsanvändare enligt reglerna i Reach.

Reach är en EU-förordning som gäller direkt i alla medlemsstater. Miljöbalkens regler om tillsyn omfattar även Reach.

[Frågor och svar om Reach](#)
[Begrepp inom Reach](#)

[Lagstiftning](#)

Ladda ner vägledningen

Vägledningen består av en checklista och en handledning. Checklistan finns både i pdf- och word-format för att det ska vara lättare att välja ut separata frågor till checklistor utformade enligt egna mallar. Du kan ladda ner de fullständiga dokumenten här.

[Checklista – Reach hos nedströmsanvändare \(pdf\)](#)
[Checklista – Reach hos nedströmsanvändare \(docx\)](#)
[Handledning – Reach hos nedströmsanvändare \(pdf\)](#)

Ny webbsida

[Reach hos nedströmsanvändare \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

- Ansvar för tillsyn och tillsynsvägledning
- Urval av tillsynsobjekt
- Förberedelser inför tillsynsbesök
- Särskilt relevanta områden för tillsyn
- Fördjupningsmaterial
- Andra områden inom Reach

Checklistan

Grundläggande del:

1. Allmän information
2. Uppgifter om verksamheten
3. Rutiner för säkerhetsdatablad (SDB) och exponeringsscenarioer
4. Kontroll av riskhanteringsåtgärder enligt säkerhetsdatablad (SDB)
5. Verksamhetsutövarens egenkontroll av enskilda ämnen

Fördjupningsdel:

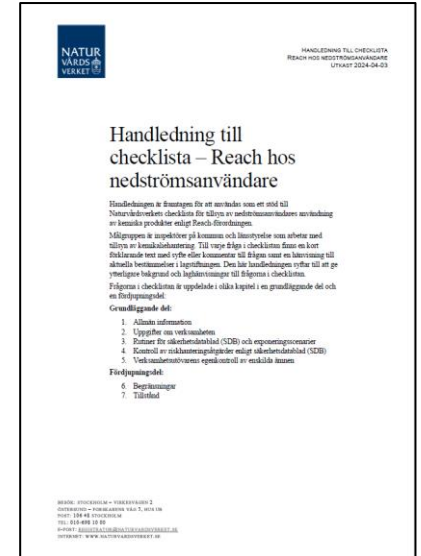
6. Begränsningar
7. Tillstånd

The image shows a thumbnail of a checklist document. At the top left is the logo for 'NATURVÅRDSVERKET'. At the top right, it says 'CHECKLISTA REACH HOS NEDSTRÖMSANVÄNDARE UTKAST 2024-04-03'. The main title is 'Checklista – Reach hos nedströmsanvändare'. Below the title is a paragraph of introductory text explaining the checklist's purpose. This is followed by a list of five numbered items under the heading 'Grundläggande del'. At the bottom of the page, there is contact information for the agency, including the address 'SE-106 48 STOCKHOLM', phone number '08-440 10000', email 'INFO@NATURVARDVERKET.SE', and website 'WWW.NATURVARDVERKET.SE'.

Handledningen

- Följer samma struktur som checklistan.
- Vägledning till respektive fråga med mer bakgrund och beskrivning av reglerna.
- Länkar till mer information och vägledning.
- Förslag till åtgärder och straffbestämmelser återfinns även i checklistan men är mer utförligt i handledningen.
- Sammanfattande tabell med laghänvisningar.

Urval av tillsynsobjekt

Grundläggande delen:

Utgå från verksamheter som är tillstånds- och anmälningsskyldiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Följande är särskilt relevanta att välja ut för tillsyn:

- 12 kap. Kemiska produkter
- 13 kap. Gummi- och plastvaror
- 16 kap. Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning
- 19 kap. Förbrukning av organiska lösningsmedel
- 20 kap. Hantering av bränslen och andra kemiska produkter

Urval av tillsynsobjekt

Fördjupningsdelen:

- Den grundläggande delen hjälper till att identifiera verksamheter som använder ämnen som omfattas av begränsningar eller krav på tillstånd enligt Reach.
- Ingen samlad information om vilka verksamheter som använder ämnen som omfattas av begränsningar.
- För ämnen som omfattas av krav på tillstånd går det att söka information hos Europeiska kemikaliemyndigheten, Echa och hos EU-kommissionen.
- Även relevant att fokusera tillsynen på verksamheter som utför ytbehandling av metall eller tillverkar plast eller gummi, se 13 kap. och 16 kap. miljöprövningsförordningen.

Förberedelser inför tillsynsbesök

- Gå igenom checklistan och handledningen för att få förståelse för syftet med frågorna.
- Tillsyn av riskhanteringsåtgärder utifrån rekommendationer i SDB kan genomföras genom stickprov.
- Begär på förhand in följande uppgifter:
  - Säkerhetsdatablad för ett urval av kemiska produkter som används på verksamheten.
  - Verksamhetens kemikalieförteckning.
- Tillsyn av användning av ämnen som omfattas av krav på tillstånd kräver mer förberedelser.

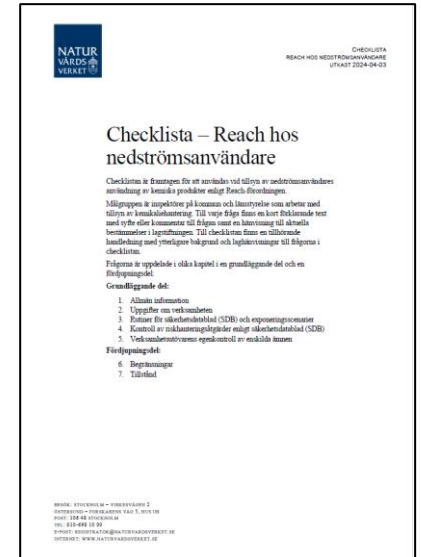
Checklistan

Grundläggande del:

1. Allmän information
2. Uppgifter om verksamheten
3. Rutiner för säkerhetsdatablad (SDB) och exponeringsscenarioer
4. Kontroll av riskhanteringsåtgärder enligt säkerhetsdatablad (SDB)
5. Verksamhetsutövarens egenkontroll av enskilda ämnen

Fördjupningsdel:

6. Begränsningar
7. Tillstånd

Checklistans grundläggande del

Kapitel 1 och 2: Allmän information och uppgifter om verksamheten

- Frågor för att tydliggöra verksamhetens roll enligt miljöbalken och Reach:
  - Varifrån köper verksamheten de kemiska produkter som används? Inom Sverige, EU eller utanför EU?
  - Hur används produkterna? I den egna verksamheten eller för vidare överlåtelse?
  - Är verksamheten tillstånds- eller anmälningspliktig?
- Uppgifterna behövs för att avgöra verksamhetens skyldigheter och tillsynsansvar.
- Ska svara på om verksamheten är nedströmsanvändare.

Checklistans grundläggande del

Kapitel 3: Rutiner för säkerhetsdatablad (SDB) och exponeringsscenarier

- Utgår från nedströmsanvändares skyldigheter enligt Reach.
- Frågor om verksamhetsutövarens rutiner för att:
  - identifiera de riskhanteringsåtgärder som anges i SDB,
  - kontrollera att de riskhanteringsåtgärder som anges i SDB är relevanta, och
  - identifiera vilka exponeringsscenarier som är relevanta för verksamheten, om de har fått såna bifogade till SDB.
- Syftar till att informera om verksamhetsutövarens skyldigheter enligt Reach och påbörja en diskussion om rutiner.

Checklistans grundläggande del

Kapitel 4: Kontroll av riskhanteringsåtgärder enligt SDB

- Utgår från verksamhetsutövarens rutiner för att hantera riskerna som anges i ett urval av avsnitten i SDB.
- Tillsynen kan genomföras genom att ta stickprov på ett antal SDB.
- Fokus på följande avsnitt i SDB:
  - Avsnitt 1. Namnet på ämnet/blandningen och bolaget/företaget
  - Avsnitt 6. Åtgärder vid oavsiktliga utsläpp
  - Avsnitt 7. Hantering och lagring
  - Avsnitt 13. Avfallshantering

Checklistans grundläggande del

Kapitel 4: Kontroll av riskhanteringsåtgärder enligt SDB

- Vad gör verksamhetsutövaren om användningen inte stämmer överens med de riskhanteringsåtgärder som anges i SDB?
- Om uppgifterna i SDB är otydliga och svåra att tolka bör verksamhetsutövaren i första hand ta kontakt med sin leverantör för förtydligande.
- Om riskhanteringsåtgärderna inte följs:
  - Anpassa verksamheten, eller
  - Byta ut leverantören eller ämnet/blandningen.
- Finns även generella bestämmelser att ta hänsyn till.

Checklistans grundläggande del

Kapitel 5: Verksamhetsutövarens egenkontroll av enskilda ämnen

- Fokus på rutiner för hur verksamheten skaffar sig den kunskap som behövs för att uppfylla kraven på enskilda ämnen i Reach. Det kan t.ex. vara:
  - Kemikalieförteckning på ämnesnivå
  - Kemikaliehanteringssystem
- Frågorna ska ge svar på om verksamheten använder ämnen som omfattas av begränsningar eller krav på tillstånd enligt Reach.

Checklistans grundläggande del

Kapitel 5: Verksamhetsutövarens egenkontroll av enskilda ämnen

- Egenkontrollförordningen innehåller krav på att en kemikalieförteckning ska innehålla uppgifter om den kemiska produktens namn tillsammans med uppgifter om omfattningen av användningen och produktens miljö- och hälsofarliga egenskaper.
- Möjlighet att begära in kemikalieförteckning på ämnesnivå.
- Begär in kemikalieförteckning på förhand och jämför med SDB och vilka ämnen som omfattas av begränsningar eller krav på tillstånd.

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 6: Begränsningar

- Den grundläggande delen ger svar på om verksamheten använder ämnen som omfattas av begränsningar.
- Fokus på användning - nytt område för tillsynsvägledning.
- Frågorna i denna del syftar till att ta reda på om användningen omfattas av några undantag och om villkoren för begränsningarna följs.

Checklistans fördjupningsdel

02006R1907 — SV — 01.12.2023 — 060.002 — 235

Kapitel 6: Begränsningar

- Vilka ämnen som omfattas av begränsningar framgår av bilaga XVII i Reach.
- Ett 30-tal begränsningar av omkring 70 innehåller villkor om användning av kemiska produkter.

▼ CI

BILAGA XVII

▼ M5

BEGRÄNSNINGAR AV TILLVERKNING, UTSLÄPPANDE PÅ MARKNADEN OCH ANVÄNDNING AV VISSA FARLIGA ÄMNEN, BLANDNINGAR OCH VAROR

För ämnen som ingår i denna bilaga som en följd av de begränsningar som antagits inom ramen för direktiv 76/769/EEG (posterna 1–58), ska begränsningarna inte gälla lagring, förvaring, behandling, påfyllning av behållare, eller överföring från en behållare till en annan för export, om det inte är förbjudet att tillverka ämnena.

Kolumn 1 Beteckning på ämne, ämnesgrupp eller blandning	Kolumn 2 Villkor
1. Polyklorerade terfenyler (PCT)	Får inte släppas ut på marknaden eller användas — som ämnen, — i blandningar, inklusive spilloljor, eller i utrustning, i högre koncentrationer än 50 mg/kg (0,005 viktprocent).

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 6: Begränsningar

- Begränsningar kan vara utformade på olika sätt, t.ex.:

17. Blyulfater:

a) PbSO_4

CAS-nr 7446-14-2

EG-nr 231-198-9

b) $\text{Pb}_x \text{SO}_4$

CAS-nr 15739-80-7

EG-nr 239-831-0

Får inte släppas ut på marknaden eller användas som ämnen eller i blandningar, om ämnet eller blandningen är avsedd att användas som färg.

► **M21** Medlemsstaterna får dock inom sina territorier tillåta att ämnet eller blandningen släpps ut på marknaden och används för restaurering och underhåll av konstverk och historiska byggnader och deras interiörer, i enlighet med ILO-konventionen nr 13. En medlemsstat som tillämpar detta undantag ska meddela kommissionen detta. ◀

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 6: Begränsningar

- Begränsningar kan vara utformade på olika sätt, t.ex.:

<p>49. Triklorbensen</p> <p>CAS-nr 120-82-1</p> <p>EG-nr 204-428-0</p>	<p>Får inte släppas ut på marknaden eller användas som ämne eller i blandningar i en koncentration på 0,1 viktprocent eller högre, utom</p> <ul style="list-style-type: none"> — som intermediär i syntes, eller — som lösningsmedel i slutna kemiska kloreringsprocesser, eller — i tillverkningen av 1,3,5-triamino-2,4,6-trinitrobenzen (TATB).
--	---

- Se handledningen för fler exempel.

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 7: Tillstånd

- Vilka ämnen som omfattas av krav på tillstånd framgår av bilaga XIV i Reach. Det är särskilt farliga ämnen som ska fasas ut så långt som möjligt.
- Omkring 60 ämnen omfattas av krav på tillstånd, t.ex. flera olika kromföreningar och ftalater.
- Den grundläggande delen ger svar på om verksamheten använder ämnen som omfattas av krav på tillstånd.
- Viktigt syfte med tillsynen att fånga upp att tillståndsämnen inte används utan ett giltigt tillstånd.

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 7: Tillstånd

- Frågorna i denna del syftar till att ta reda på om användningen omfattas av några undantag och om verksamheten uppfyller sina skyldigheter. Bl.a. bör följande kontrolleras:
  - Finns tillstånd om slutdatum har passerat?
  - Har verksamheten anmält sin användning till Echa om de använder sig av sin leverantörs tillstånd?
  - Följs villkoren i beslutet om tillstånd?

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 7: Tillstånd

- Villkoren för tillstånd kan se olika ut med hänvisningar till delar i underlaget för tillståndsansökan.
- Information om beviljade tillstånd finns hos EU-kommissionen och Echa.
  - [Lista över alla tillståndsbeslut, DocsRoom \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/docsroom)
  - [Antagna yttranden och tidigare samråd om tillståndsansökningar \(echa.europa.eu\)](https://echa.europa.eu)

Checklistans fördjupningsdel

Kapitel 7: Tillstånd

- Vid tillsyn av villkor för tillstånd, fokusera på:
  - Tillståndsbeslut (beslutat av EU-kommissionen)
  - Kemikaliesäkerhetsrapport (Chemical Safety Report, CSR)
  - Utökad säkerhetsdatablad (exponeringsscenarier)
  - Kortfattad sammanfattning (Succint summary)

Checklistans fördjupningsdel

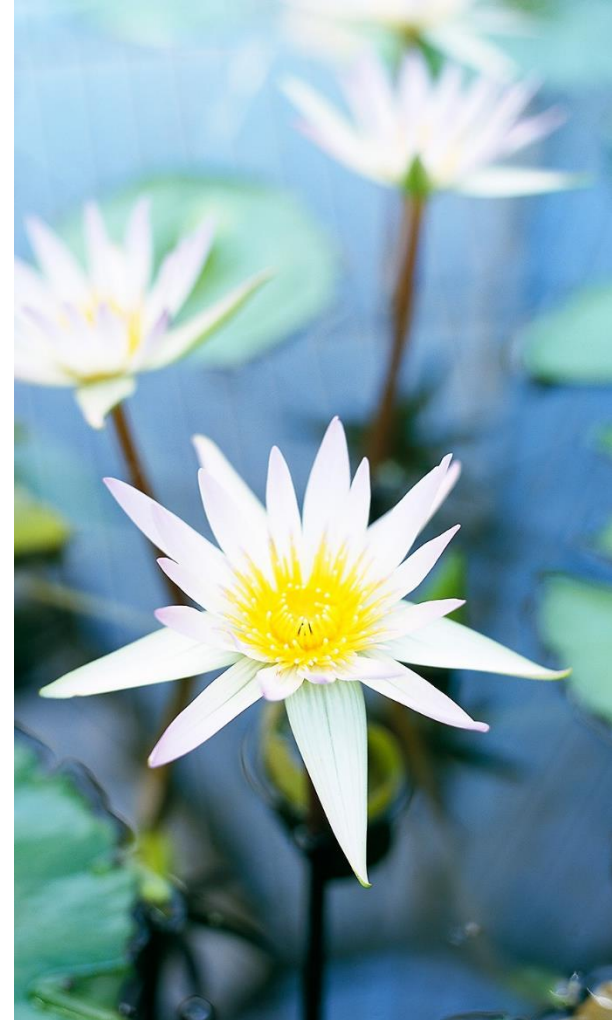
Kapitel 7: Tillstånd

- Viktigt att identifiera villkor med driftförhållanden och riskhanteringsåtgärder. Det kan t.ex. handla om högsta tillåtna mängder av ämnet som får hanteras eller släppas ut, krav på rapportering av utsläpp till avloppsnätet eller krav på rening eller avfallshantering.
- En del villkor handlar enbart om arbetsmiljö och personligt skydd - tillsynsansvaret ligger då hos Arbetsmiljöverket.
- Begär in så mycket underlag som möjligt på förhand och förbered tillsynen genom att läsa på inför besöket.
- Kontakta Naturvårdsverket vid behov av ytterligare vägledning.

Sammanfattning

- Reach och miljöbalken gäller parallellt med varandra.
- Tillsyn av Reach hos nedströmsanvändare bör utgå från verksamhetsutövarens egenkontroll och rutiner för att uppfylla kraven i Reach.
- Information i distributionskedjan är en central del i Reach för att uppnå säker kemikaliehantering.
- Om information i SDB är otydlig bör verksamhetsutövaren kontakta sin leverantör.

Sammanfattning

- Se materialet som en helhet – använd checklistan och handledningen tillsammans med vägledningen på webben och testa materialet stegvis.
- Checklistan är utformad för att hjälpa till att identifiera vilka verksamheter som är nedströmsanvändare och leda in tillsynen på användning av ämnen som omfattas av begränsningar eller tillstånd.
- Vi hoppas att vägledningmaterialet ska ge er tillsynsmyndigheter en tydligare uppfattning om vad Reach-tillsyn innebär och att ni får förutsättningar att utföra Reach-tillsyn i högre utsträckning.

Frågor och synpunkter

- Vi vill gärna ha synpunkter på vägledningmaterialet för att kunna utveckla det.
- OBS! Ingen tillsynskampanj, vi samlar inte in och sammanställer resultat från tillsynen.
- Vid frågor eller synpunkter: kontakta kundtjanst@naturvardsverket.se – skriv ”Reach hos nedströmsanvändare” i ämnesraden.

NATUR
VÅRDS
VERKET

